

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXVII.—LETO XXXVII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), MAY 4, 1954

STEVLIKA (NUMBER) 87

Novi grobovi

JOHN MESOJEDEC

Danes zjutraj je preminil v Geneva Memorial bolnišnici poznani John Mesojelec, stanujoč na Trumbull Rd., Geneva, O. Pogreb oskrbuje Zakrajškov pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

LUKA TRČEK

Včeraj dopoldne okrog 11. ure ko se je nahajal na poti na banko se je Luka Trček nenadoma zgrudil na cesti na E. 152 St. in School Ave. Zadet je bil od srčne kapi in poklicani ognje-gasci, ki so ga poskusili spraviti k zavesti z umetnim dihanjem, niso imeli uspeha. Bil je mrtev. Družina je dolgo let živila na 15621 Holmes Ave. Preteklega 14. februarja sta z ženo obhajala zlato poroko. Bil je pionir slovenske naselbine v Collinwoodu. Bil je vedno korenjak ter ni kazal nobenih znakov, da se ne bi počutil dobrega, celo dan prej, v nedeljo, se je zbrala številna družba na domu, kjer so obhajali rojstni dan ene njegovih hčera. Delal je 46 let pri New York Central železnici. Rojen je bil v vasi Hleviš, fara Vrh pri sv. Treh Kraljih, odkoder je prišel v Ameriko leta 1901. Bil je član društva Kras št. 8 S.D.Z., član društva Janeza Krstnika št. 71 A.B.Z. in društva Mir št. 142 S.N.P.J.

Tukaj zapuša soprogo Johanno, rojena Bradeska, doma od istotam kot pokojnik, štiri hčere in tri sinove: Mrs. Jennie Skerl, redovnica Mary Luke pri Ursulinkah, Charles, John F., Mrs. Amelia Habyan, Joseph E. in Josephine N., 13 vnukov in več sorodnikov. V stari domovini pa zapuša tri sestre, Johanno, Franco in Heleno. Sin Luke ml. je umrl pred nekaj leti. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj ob 9.30 uri iz Grdinovega Lake Shore pogrebnežavoda, 17002 Lake Shore Blvd., v cerkev Marije Vnebovzete ter nato v družinsko grobnico na pokopališče Calvary.

Pogreb pok. Ivan Jurkezi

Pogreb pokojnega Ivan Jurkezi se vrši v sredo zjutraj ob 9. uri iz pogrebnežavoda Mary A. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

V zadnje slovo

Članstvo društva "Zavedni sosede" št. 158 S.N.P.J. je prošeno, da pride nočuj ob 7.30 uri v železov pogrebni zavod na 458 E. 152 St., da izkaže zadnjo čast umrli članici Sylvia Rummel, jutri popoldne pa da se po možnosti udeleži njenega pogreba.

Obiski dovoljeni

Mrs. Mary Križmančič iz 4410 W. 171 St., ki se nahaja v Lutheran bolnišnici, je srečno prestala težko operacijo in obiski so sedaj dovoljeni od 2. do 4. ure popoldne ter od 7. do 8. ure zvečer.

V JEKLU GRE NA BOLJE-- ALI BO PRIŠLO DO STAVKE?

PITTSBURGH, 3. maja—40 odstotkov jeklarjev, članov delavske unije C.I.O., je ali brezposelnih, ali pa mora delati skrajšani delavni čas. Številčno vzeto gre za okrog 400.000 delavstva. Mezdna pogodba velja do konca meseca junija 1954. Ali bo prišlo tekom pogajanj za novo mezdno pogodbo do sporazuma, ali je pričakovati stavke?

Zastopniki delavske unije so pozvali tovarne na uvodna pogajanja. Istočasno so tovarne objavile poročilo, da gre v produkciji jekla na bolje. Trdi se, da je več naročil, na naročila pa vplivata dva fakta, prvi je nejasen in zamotan mednarodni položaj, predvsem v Indokini. Zahteva se vojaška pripravljenost, jeklo pa je v vojni najbolj potrebno.

Drugi fakt pa je ta, da stavka jeklarjev ni izključena. Zato se morajo odjemalci založiti z blagom.

Vendar pa, ko gre za morebitno stavko, tako trdijo delavci sami, položaj ni ugoden. Prvič je 40 odstotkov članov unije brezposelnih, ali pa morajo delati skrajšani delavni čas. Skupno število članov unije jeklarjev znaša 1.250.000. Ali bo dano razpoloženje za stavko tudi na strani tistih, ki so še vedno polno zaposleni?

V Pittsburghu pa se je sestavlo vodstvo odbora delavske unije, ki rešuje vprašanje mezd in delavnih pogodb. Ta odbor sam šteje 170 članov.

V industriji jekla na splošno se trdi, da stojimo pred tem, da se kapaciteta izrabi do 80 odstotkov. Zadnje dni se je ta odstotek gibal nekaj nad 60. Če pride do 80 odstotkov izrabilne kapacitete, potem bi po mnenju industrije bilo podano pravilno razmerje med ponudbo in povpraševanjem, industrija jekla bi torej delala normalno, ne da bi bilo treba kopičiti zaloge in se odpustiti delavce.

NI POMLADNEGA VREMENA

WASHINGTON, 3. maja—Države Texas, New Mexico, Oklahoma in Kansas je zajel v mesecu marcu in aprilu skoraj puščavski prah. Nad devet milijonov akrov je zasutih s tem prahom.

Zadnje dni meseca aprila je nastopilo skoraj tropsko deževje. Prah se je spremenil v blato, vode so narastle.

Pravega pomladanskega vremena, ki bi trajalo dalj časa, tudi v ostalih krajih Amerika ne pozna. Koncem preteklega tedna

POSLANIŠTVO JE PRAZNO

LONDON, 3. maja — Vsled prekinitve diplomatskih odnošajev med Avstralijo in Sovjetsko zvezo sta obe diplomatski delegaciji zapustili urade in se vrnili v domovino. Da ne pridejo diplomatske tajnosti v roke sedaj tuji državi, jih je treba vzeti ali s seboj, ali pa dokumente uničiti.

Avstralsko diplomatsko zastopstvo v Moskvi se vrača v Avstralijo preko Londona. Ob svojem pristanku na londonskem letališču so Avstralsci povedali, da so zažgali sedem ton teh papirjev, predno so zapustili Moskvo.

Ko se je v Camberri v Avstraliji uradnik sovjetskega poslanstva Vladimir Petrov predal avstralski vladi, je bilo javljeno,

Na obnem zboru družbe United States Steel Corp. je njen predsednik Benjamin Fairless enako trdil, da se položaj v industriji jekla zboljšuje, ker je več naročil. Družba ima za pet milijonov ton neizpolnjenih naročil.

Atomske polje

WASHINGTON, 3. maja — Predsednik Eisenhower je stavil kongresu predlog, da mu dovoli deliti atomske tajnosti z ameriški zavezniki.

Predsednik komisije za atomsko energijo Strauss je optimistično razpoložen, da se atomska bomba ne bo rabila v uničevalne svrhe. Zaloge atomskih bomb je ključ do miru.

Eisenhower se je o Oppenheimerju izrazil, da ima do njegove osebe popolnega spoštovanja, da pa je bilo potrebno, da se gotovo obtožbe zoper njega v interesu Oppenheimerja samega in ameriške varnosti objektivno preiščejo.

MODERNA AMAZONKA

BOMBAJ, Indija, 3. maja — Hamida Banu je indijska rokoborka. Z moškimi nasprotnikom sklene pogodbo, da ga poroči, če v rokoborbi zmaga. Obratno se mora moški rokoborec zavzeti, da se ne bo več boril, če bo od nje premagan. Z odrja je Hamida Banu odpravila do sedaj tri moške rokoborce in tako ostala samica, moški pa so odstranjeni iz nadaljnjih tekem.

in zadnjo nedeljo je bila država Oklahoma pozorišče tornada. Do sedaj javljajo o 11 smrtnih nesrečah; število ranjenih, kakor tudi višina materialne škode ni znana.

Ob obrežju vletoka Mississippi je divjal tak vihar, da je lomil drevje, odnašal strehe in povzročil več smrtnih slučajev.

O neprijetnih posledicah neugodnega spomladanskega vremena so razpravljali tudi governernji, ki so imeli v preteklem tednu pod predsedstvom Eisenhowerja tridnevno konferenco.

da ji je izročil listo vohunov, v katero so bila vnešena imena domačinov Avstralec. Avstralski ministrski predsednik Menzies je obljubil, da bo imena domačinov špijonov objavil. Do sedaj jih še ni, najbrže jih do konca maja tudi ne bo. Razlog?

Dne 29. maja se vršijo v Avstraliji splošne državnozborske volitve. Po vojni so si avstralski laboristi osvojili vladno, pri zadnjih volitvah pa so prišli na krmilo konservativci. Verjetno je na listi špijonov mnogo takih, ki se sicer izdajajo za pristaše konservativne stranke. Predsednik Menzies ne čuti laboristom v roke odličnega propagandnega sredstva—domačinov špijonov v službi Sovjetske zveze pa pristašev vladne stranke.

ALKOHOL— ATOMSKA EKSPLOZIJA

Zadnje eksplozije vodikove bombe na Pacifiku so imele močno reakcijo tudi na Japonskem. Znana je zgodba o opečenih ribičih in o zastrupljenih ribah. Od Amerike zahtevajo Japonci, da jim plača visoko odškodnino.

Japonci imajo svoje skušnje z atomskim bombardiranjem. Mesti Nagasaki in Hirošima sta svarišni vzgled. In če se mora Japonci pripraviti na splošni atomski napad, kako naj se stavi v obrambo?

Profesor Yamamoto je prišel na idejo, da preišče na miših, ali je živo bitje, ki ima v sebi alkoholne sestavine, bolj odporno kot pa bitje, ki nima v sebi nobenih alkoholnih snovi. Mišim je vbrizgal alkohol in jih izpostavil radioaktivnim žarkom. Enak poskus je napravil z onimi, ki so bile brez alkohola v sebi. Uspeh?

Miši z alkoholnimi snovmi so se izkazale bolj odporne.

Lodge v Belo hišo?

WASHINGTON, 3. maja — Henry Cabot Lodge, bivši senator, je sedaj na čelu ameriške delegacije pri Združenih narodih. Sherman Adams je glavni pravni svetovalec predsednika Eisenhowerja. Republikanci trdijo, da Adams ni imel dovolj vpliva na obe zakonodajni telesi, na senat in na spodnjo zbornico, da bi uzakonili, kar je predlagal Eisenhower. Zato se je iznesla politična kombinacija, da naj Adams gre iz Bele hiše, na njegovo mesto pa pride Henry Cabot Lodge. Če sedaj so videli Lodgea pogostokrat v Beli hiši, celo večkrat, kakor pa v uradnih prostorih ameriške delegacije pri Združenih narodih v New Yorku.

Letni "čistilni teden"

Vsako leto proglasi župan Clevelanda en teden v spomladi za "čistilni teden." Tekom te čistilne kampanje se apelira na vse prebivalce, da posvetijo posebno pažnjo pri snajenju, da odstranijo iz podstrešja in kleti smeti in staro šaro ki se je nabirala morda skozi celo leto. Letos bo ta kampanja v teku od 8. do 16. maja. Oficielno bo kampanjo otvoril župan Anthony J. Celebrezze v soboto zjutraj ob 10.15 v prostorih Family Service Association na 11722 Miles Ave., kjer bo župan prvi zavijel čopič, nato pa bo 15 barvarjev prevzelo delo in v štirih urah popolnoma prebarvalo poslopje.

Junior Chamber of Commerce je tudi pripravila v to svrhu veliko parado, ki se bo pomikala po Euclid Ave. od E. 13 St. do Public Square in nato vzhodno do Superior Ave. in E. 6th St. Parada bo v ponedeljek zvečer ob 8.30 uri.

Srebrna poroka

Danes obhajata Mr. in Mrs. Louis in Ann Zakrajšek iz 171 E. 211 St. 25-letnico svojega srečnega zakonskega življenja. Mrs. Zakrajšek je iz poznane Oražmovce družine na Carl Ave. Slavlencema izrekajo prijatelji najlepše čestitke ter jima želijo še na mnoga leta zdravja in zadovoljstva!

Obe: Francija in Indokina sta v krizi; s padcem Dien Bien Phu--padec vlade

FRANCIJA HOČE ZA VSAKO CENO MIR V INDOKINI!

WASHINGTON, 3. maja—Usoda francoske trdnjave Dien Bien Phu je bila zapečaten v tistem trenutku, ko so Združene države in Velika Britanija odklonile direktno letalsko pomoč ogroženi postojanki. Združene države bi to pomoč dale, če bi jo dala tudi Velika Britanija. Ta jo je odklonila. Godogdi v Indokini, posebno v trdnjavi Dien Bien Phu so šli naprej svoja naravna pota. Ko to poročamo, se javlja iz Indokine, da je vprašanje padca trdnjave skoraj zaključeno, ker se trdnjava ne more držati.

Padec trdnjave Dien Bien Phu bo imel svoje težke posledice. Prvič bo porušena morala francoske vojske, ne samo v Indokini, marveč tudi doma.

Načrt, da se v Indokini postavi na noge domača vojska, ki bi bila potem, ko bi bila zadostno opremljena in izvežbana, branik proti komunizmu, verjetno pade v vodo.

Tako imenovana pokrajina Red River Delta je znano riževno polje. Je zelo obljubena in se smatra za srce severne Indokine. Tej pokrajini bo veljal prihodnji splošni komunistični napad, če ne bo konferenca v Ženevi pravočasno sklenila kaj drugega.

Francoska vlada v Parizu se dejansko že nahaja v krizi. Po dejanskem padcu Dien Bien Phu bo sledila tudi formalna ostavka vlade Laniela, to se predvideva z gostovostjo. Vlada ni znala voditi prave politike in uspešne vojne v Indokini, zato naj gre! Druga vlada se bo morala pogajati s komunisti kot zmagovalci Vietnamu. To je trenutno prepričanje v prestolici.

Premirje—mir za vsako ceno

Ker sta angleška in ameriška vlada odklonili direktno letalsko pomoč Indokini, Francozom ni preostajalo drugega, kakor da se vsled slabega vojaškega položaja v Indokini pogajajo najprej za premirje, nato za mir in to za vsako ceno. Splošno vprašanje politike do Indokine se presoja v prestolici takole:

Ali je komunistični Kitajski ležeče na tem, da razširi komunistične ustaje tudi tam, kjer vlada v Indokini trenutno mir? To sta pokrajini Laos in Cambodija. Ali pa se zadovolji z enkratno ureditvijo političnih razmer v tretji pokrajini Indokine, za katero v bojih gre, to je v Vietnamu. Severni del te pokrajine naj pripade komunistom. Bodoči račun komunistov pa je ta, da si bodo znali z znano taktiko dobiti vso pokrajino v svoje roke. S tem pa jim bo dana odskočna deska za odskok v ostali dve pokrajini—Laos in Cambodija.

Ali pa naj se krvavo obračunavanje razširi že sedaj? S tem pa je v zvezi drugo važno politično vprašanje, ali gresta sovjetska in kitajska zunanja politika ista pota in ali imate obe državi interes na razširjenju tega spopada, to je, na tretji svetovni vojni. In če ima tak interes sama Kitajska, ali jo bo mogla Moskva prepričati, da zas, če Moskva tako smatra, še ni dozorel, da bi se riskirala tretja svetovna vojna?

Za priznanje Kitajske

Med pomembnimi državami sta le Francija in Amerika, ki nočeta priznati dejanskega stanja

na celinski Kitajski, to je komunističnega režima.

V mestu Colombo na otoku Ceylonu se je vršila konferenca petih važnih južno azijskih držav, katere so zastopali njihovi predsedniki vlad. Šlo je za Indijo Nehruja, muslimanski Pakistan, za Indonezijo, za Burmo in za otok Ceylon. Te države, ki imajo skupaj več kakor pol milijarde prebivalstva, so sprejele resolucijo, da naj se sedanji režim na Kitajskem prizna, da naj se Kitajska pripusti med Združene narode, v Indokini sami pa da se ustavijo sovražnosti.

Če se prizna sedanji režim na Kitajskem in se Kitajska sprejme med Združene narode, kakšna bo svetovna posledica tega koraka? Azijske države so prepričane, da bo prišlo v Azijo do večje politične stabilnosti, da bo pojenjala svetovna napetost, a glavno, pokazalo se bo, da se do Azije vodi realna politika in se računa z realnimi dejstvi.

(Pri tem naj poudarimo, da so zastopniki imenovanih petih držav sprejeli istočasno resolucijo zoper komunizem. Odločili so se, da se bodo uprli vsakemu vmešavanju iz tujine iz notranjosti tujih držav.)

Dulles v Ameriki

Dulles je na povratku v Ameriko, kamor dospe tekom torka dne 4. maja. V Ženevi ga bo namočeval podtajnik državnega tajništva general Smith. Dulles se vrača z neuspehom. Kaj je bilo z njegovo idejo, da se zapadni blok združi v "United Action"? Splavala je po vodi. Francija se pogaja na svojo roko, pri čemur jo podpira Velika Britanija.

Znan je diplomatski izrek o nosilcu povojne ameriške zunanje politike. Gre za demokrata Deana Achesona. O njem je diplomacija trdila, da je bil najboljši ameriški zunanji minister po zadnji svetovni vojni, o Dullesu pa, da je za Achesonom najboljši, ker drugega kandidata na republikanski strani pač ni.

Demokratsko vodstvo predločuje Dullesu, da je imel težavno stališče, ker nima enotne zaslombe za svojo politiko, niti ne v republikanski stranki, kaj šele, da bi iskal soglasja v dvostrankarski zunanji politiki, torej tudi pri demokratih. Med republikanci samimi je kakih pet zunanje-političnih kril in kako naj se spričo tega položaja vodi enotna, pa tudi uspešna ameriška zunanja politika!

Tajnik Dulles je imel pred svojim odhodom v Ameriko razne politične sestanke s predstavniki držav na Pacifiku, s katerimi ima Amerika že dogovore o skupni pomoči in skupni obrambi. Toda ko gre za Indokino in za države, ki so njej neposredne ali posredne sosedje, gre zopet le za

načrte, o katerih pa je vprašanje ali bodo postala dejstva.

Dulles zopet doma

WASHINGTON, 4. maja — Danes zjutraj po deveti uri je pristalo letalo, ki je prineslo državnega tajnika Johna Fosterja Dullesa nazaj v prestolico Ameriko. Dulles bo najprej dal poročilo Eisenhowerju, jutri pa voditeljem kongresa.

O sestanku v Milanu se poroča: Dulles v družbi ameriške poslankinje v Rimu, Luce, je imel razgovore z predsednikom italijanske vlade in italijanskim zunanjim ministrom. Reševali so vprašanje Trsta in pristopa Italije k skupni zapadno evropski obrambi. Konkretni sklep ni bil javljen.

V Washingtonu je senator Knowland dejal, da je za to, da gredo ameriške čete v Indokino, če smatra predsednik Eisenhower ta korak za potreben.

Iz Indokine same iz trdnjave Dien Bien Phu je zadnje poročilo tole: komunisti so dobili svež moč, obnovljajo zadnje naskoke za trdnjavo. Poveljstvu trdnjave so dali ultimatum—ali predaja ali smrt.

Zadnje vesti

Iz spomladanskega v zimsko vreme. Najvišja temperatura za danes je napovedana 45 stopinj, najnižja pa 29 stopinj. Za ameriški severovzhod je napovedano na splošno suho mrzlo vreme. V krajih Pennsylvanije, države New York in Michigan so imeli danes zjutraj sneg, za jutri se za severni del Ohio napoveduje slana.

V Pennsylvaniji je vodja rudarjev Lewis postavil straže pred 22 rudniki, ki zaposlujejo delavce, ki niso člani unij. Delo v teh rudnikih tako počiva.

V Londonu je predsednik Churchill sklical sejo vlade, ki je ponovno potrdila, kar je sklenila pred konferenco v Ženevi—da se Velika Britanija v Indokini ne bo bojevala.

V Clevelandu se vršijo pogajanja med gradbenimi tvrdkami in med tesarji, oziroma zidarji. Unije zahtevajo en dolar več na dan ali 12 in pol centa več na uro. Bilo je že več sestankov, toda še ničesar pozitivnega.

V Bogoti, Kolumbija, je iz jetnišnice odšlo 80 kaznjencev. Obiskovalci so v nedeljo prinesli jetnikom, seveda na skrivaj, alkoholnih pijač in mamil, kar vse je jetnike kasneje, ko so stvari poudžili, okorajžilo, da so pobeignili. Samo pet od 80 pobeignih ima jetniška uprava že v rokah.

Redna seja

Nocoj ob pol osmih se vrši redna seja podr. št. 14 S.Z.Z. v navadnih prostorih. Po seji se bo počastilo matere in vabi se vse članice, da se udeležijo.

Izredna seja

Društvo Ribnica št. 12 S.D.Z. ima nocoj, v torek zvečer ob 7. uri izredno sejo v starem poslopju Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Seja je zelo važna in zato se prosi članstvo, da se gotovo udeleži.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:

(Po raznašalec in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

TAJNIK DULLES—OSAMLJEN

Ko se nam je pečati z ameriško zunanjo politiko, dvotirnim sistemom in z nujnostjo tako imenovane bipartizanske ali dvostrankarske politike, naj naglasimo, da so se te dolžnosti zavedali veliki ameriški predsedniki kljub strankarskemu režimu, ki je bil na vladi. Veliki Franklin Delano Roosevelt je hotel imeti v zadnji svetovni vojni ameriško ljudstvo strnjeno za seboj. Postavil je v federalno vladu dva tajnika, ki sta bila izrazita republikanca! Torej v demokratski federalni vladi—dva izrazita republikanca! Zakaj? Gre za usodo celotnega ameriškega naroda, tako je dejal Roosevelt, in vsakdo naj nosi del odgovornosti, ko gre za biti ali ne biti, za skupno usodo, ki je na kocki.

Predsednik Woodrow Wilson se je držal te smeri, ko se šlo za Združene države kot deželo različnih narodov. "Kdorkoli se sklicuje samo na svojo narodno, a versko skupino in povdarja samo interese te skupine, ne more reči o sebi, da je pravi Amerikanec. Ni vreden, da koraka za ameriško zastavo."

Bivši predsednik Harry Truman se je globoko zavedal skupne usode ravno v ameriški zunanji politiki. John Foster Dulles je bil od nekdanjega pristaja republikanske stranke. Imenoval ga je za zunanje političnega svetovaleca. Ne samo to! Poveril mu je silno važne zunanje politične naloge, kot so bile n. pr. izdelava listine Združenih narodov, sestava besedila mirovnih pogodb, predvsem ono z Japonsko. Tudi sicer je Harry Truman ravnal po principu, da zunanja politika mora biti ameriškem ljudstvu skupna. Sedanja državni tajnik John Foster Dulles je pravzaprav zrastle v kolikor gre za zunanjo politiko, iz šole demokratov, predvsem Harrya Trumana.

V demokratski dobi je šlo za dvostrankarsko zunanjo politiko vselej, ko je bilo rešiti važna zunanje politična vprašanja. Ustanovno listino Združenih narodov smo že imenovali. Tudi pogodbo z Japonsko. Dodajmo mirovne pogodbe z bivšimi satelitskimi državami osi Rim-Berlin po končani svetovni vojni. Imenujemo znameniti Marshallov plan o ameriški pomoči tujini. Imejmo v mislih Severno atlantsko zvezo, mogočno politično organizacijo Amerike in nekomunistične Evrope. Povsod so sodelovali tako demokratije, kakor tudi republikanci. Truman je razumel, da je tako prav in v interesu Amerike.

Sedanja republikanska vlada, sedanji predsednik Amerike v Beli hiši ne delata tako. Zunanja politika je bistveno enostranska, vodijo jo izključno republikanci. Menda ne bomo trdili, da živimo v normalnih časih, ko gre takorekoč vse samo od sebe naprej. Koreja, Indokina učita! Svarilni prst dviga vesoljna Azija, morda celo Afrika, morda celo Južna Amerika. Če kdaj, bi bilo potrebno popolno informiranje o položaju "Vsem in vsakomu" ravno v sedanjem času. Ker pa tega ni?

Ameriško javno mnenje je deljeno. Kongresniki in senatorji tipajo in vsak sam za sebe daje posebne izjave. Ali je vojaštvo edino? Vsi znaki kažejo, da ne! Šef generalnega štaba general Radford je za nastop vojnih operacij od strani Amerike v Indokini. Drugi pravijo, naj se daje le materialna pomoč. Zopet tretji, ki so za sodelovanje zračne in pomorske sile, ne pa kopne vojske. V kolikor pa naj se Dulles razgovarja v Zenevi na tej svetovni pozornici z drugimi predstavniki zunanje politike, je imel s seboj določeno polnomočje, v katerem se mora gibati. In kaj se je zgodilo? Francoska vlada je zahtevala od ameriške in od britanske, da naj dasta na razpolago svojo letalsko in mornariško silo, če naj se računa z zmago v Indokini, Dulles je imel nalog iz Washingtona, naj na to zahtevu ne pristane. London jo je odklonil. Francija je vsaj kakor vsi znaki konference v Zenevi kažejo, ponudila roko tistemu, ki bo končal vojno v Indokini, to je Sovjetski zvezi in komunistični Kitajski!

L. Č.

Urednikova pošta

Koncert pevskega zboru

Adria

EUCLID, Ohio—V nedeljo, dne 9. maja se bo obhajal istočasno za pomladanskim koncertom pevskega zboru Adria, materinski dan. Vrsti izbranih pesmi bo sledila opereta "Slovenska svatba." Solisti so Anton Mihelič, Olga Klančar, Frances Korošin, Ana Perencevič, Alice Somrak.

Predstava, ki se bo pričela ob 1. uri popoldne pod vodstvom gospoda Antona Šubelna, se bo vršila v Ameriško jugoslovanskem središču na Recher Ave. Gospod Janez Grabner in njegov orkester bodo poskrbeli za poskočno godbo, ob kateri se bo z veseljem plesalo.

Na veselo svidenje vabijo pevci in pevke Adrije.

Mary Peejak.

Zahvala za prispevke

CLEVELAND, Ohio—Ko sem se lansko leto nahajala na obisku v domovini sem sama videla kako je potreba nujnega popravila pri cerkvi sv. Družine na Sedlu v Globeli pri Sodražici. Pozneje sem dobila še prošnjo od domačih, da naj v ta namen nabere kaj prostovoljnih prispevkov. Šla sem z Mrs. Frances Perme do znanecv, ki so se res lepo odzvali. Ker pa ne vemo za vse domačine, da bi jih obiskale, prosimo, da če kdo hoče kaj darovati, lahko pošlje na spodnji naslov. Vsi prispevki bodo poštено oddani.

Do sedaj so darovali sledeči: Po \$5.00: Frances Hrvatin, Frances Perme, Mary Kovač, Joe Zaneš, Frank Vesel, Johan Arko, Mary Otoničar, Johana Gornik, Mary Perušek, Anton Kotnik in Mary Bartol.

Po \$3.00: Mrs. Anton Arko,

Levstikova kritika Jurčiča urednika

(Ob 110-letnici Jurčičevega rojstva 4. marca)

Tiste čase se vremena slovenskemu časništvu in časnikarstvu niso zjasnila. Celotno prav zastrta so bila. Slovenskemu časništvu je pretela namreč nevarnost, da vsebinsko in tudi smiselno povsem ohromi. Njegovo bujno čevlo popje 1848-49 je osmodila in pomorila slana neugodnih, sovražnih premikov na političnem obzorju. Iz te žalostne okrnine sta se ohranila le dva tednika: Bleiweisove "Novice" in Jeranova "Zgodnja Danica."

Največja ovira za nov razcvet našega časništva in časnikarstva je bila nedvomno avtoriteta "Novic." Dolgo si ni nihče drznil misliti na to, da bi izzival "sveto" jezo maščevalnega starca Bleiweisa z ustanavljanjem novega, konkurenčnega časnika. Bleiweis ni ubijal takšnih prizadevanj z loparjem, ampak z zarotniškim—molkom.

Med slovenske kulturne ljudi se je od nekdaj prikradla in razpasla bedna miselnost, da ne more biti na Slovenskem mesta za nov časnik. Ta miselnost se je razrasla na grobu dveh pogumnih poizkusov.

Prvi poizkus z Levstikovim "Naprejem" se je ponesrečil. Pokopali so ga ostri tiskovni predpisi. Sledi tišina dveh let. Tedaj pa svigne pobuda iz slovenskega osrčja k zibelki slovenske državnosti, na zgodovinska karantanska tla. Novo tuc slovenske časniške besede je prižgal v Celovcu pogumni Andrej Eispicler, ki se ni zbal bleiweisovskih strašil.

Leta 1865 je pričel izdajati "Slovenca," ki je izhajal najprej davkratno tedensko, čez dve leti pa trikrat tedensko. V "Slovenčevih" stolpcih je združil odlična peresa vseh, ki so, razočarani in užaljeni, obrnili hrbet Bleiweisu in njegovim "Novicam." Med njimi je bilo tudi Levstiko-

Terezija Debelak, Kati Konte. Po \$2.00: Johana Vidmar, Pavla Lunder, Mrs. James Strle, Johana J. Gornik, Eva Ponikvar, Frances Drobnič, Angela Zeleznik, Steve Pirnat.

Po \$1.00: Jennie Znidaršič, Jennie Marolt, Josephine Sadar, Miss Fay-Hrvatin, Josephine Mihelič, Joe Somrak, Pepa Sustaršič, Mary Virant, Angela Košir, Mary Končar in Zofa Talcone.

Vsem darovalcem naj bo izrečena topla zahvala. Vaši prispevki bodo hvaležno sprejeti in nikdar pozabljeni.

Frances Hrvatin,
19401 Mohican Ave.,
Cleve. 19, O.

Kontest v šivanju

Mr. J. A. Ward, generalni zastopnik Singer Sewing Machine družbe, je sporočil, da bo podjetje letos zopet priredilo kontest za dekleta, ki se zanimajo za šivanje. Lansko leto se je tega kontesta udeležilo 1500 deklet v starosti 12 do 17 let.

Letošnji kontest se vrši od 17. maja do 21. avgusta. Obleka, ki jo dekleta naredi samo v Singer Sewing centru tekem te dobe, se sprejme v kontestu. Nagrade bodo oddane na razstavah, ki se bodo vršile po Singer šivalnih centrih v Ohio. Predmeti, ki bodo dobili prve nagrade na teh razstavah, bodo potem poslani na razstavo v New York, kjer bodo presojeni po najvišjih avtoritetah mode. Zmagovalke bodo deležne plačilnih potnih stroškov v New York, kjer bodo prejele štipendije za nadaljno učenje v šivanju.

Običajni tečaj v šivanju v teh šivalnih centrih stanejo \$15, dekleta, ki se udeležijo kontesta, pa bodo plačala samo \$8 za tečaj.

vo ostro našiljeno pero. Toda tudi Einspielerjevemu časniku je zvonilo. Ure so mu bile skopo štete. Zadržila ga je Kleinmajerjeva tiskarna, ki je odpovedala nadaljnje tiskanje.

Zopet so ostale "Novice" brez tekme in konkurence. Že je bilo videti, ko da je neka nevidna, magična sila vse takšne in podobne poizkuse že vnaprej obsodila na—smrt.

Toda ravno tedaj je treščilo z drugega oboda slovenskega severa. Usodni sunek za Bleiweisa je prišel iz Maribora, od koder je šinila nova, drzna pobuda. Leta 1867 je vzletel med štajersko slovensko kmetstvo ljudstvo "Slovenski gospodar," ki je krepko izpodrival "Novice" in jih z lahkoto preživel.

Leta 1868 pa je mlada slovenska opozicija, ki ji je Franc Levstik klesal njen notranji obraz, pričela izdajati svoje glasilo "Slovenski Narod." Izhajal je trikrat tedensko, s 1. januarjem 1873 pa kot dnevnik. V tem trenutku se je vsaj za nekaj let do preselil "Slovenskega Naroda" v Ljubljano premaknilo slovensko časniško težišče v Maribor, kjer so se oplajale tudi druge koristne zasnove. Šele sedaj je obležal Noviški monopol razbit na tleh.

Ni dvomiti, da je "Slovenski Narod" otrok Levstikovega genija. In tudi Josip Jurčič, ustvaritelj prvega slovenskega dnevnika, je njegov otrok. Po znanstvu sta bila delno različna, v mnogih stvareh pa zelo sorodna: oba slovanska realista, oba sovražnika parketa, oba, kakor ugotavlja Levce, velika "čistilca" slovenskega kmetskega beračev slovenskih in vseh kmetskih originalov.

Jurčič, skupno z Levstikom nosilec slovenskega literarnega realizma, je precepil na literarno realistične smeri v politiki in

časnikarstvu Levstikovo in Jurčičevo osebnost je na splošno vezalo nedvomno soglasje. Če je bil Levstik včasih vase zaprt in umaknjen, je Jurčič dobro vedel, kako je treba tedaj z Levstikom občeati. O tem priča Jurčičevo pismo Vošnjaku ob Levstikovi vrnitvi v Ljubljano:

"O Levstiku sem čul, da je precej ohol in nezaupen. Jaz menim, da znam občeati z njim in bom skušal, da bo delal in da semu izpuhti, kar ne gre ali kar je trme v njem."

Njuno svetlo prijateljstvo je prestajalo trdo preizkušnjo ob zbadljivkah in očitkih, ki si jih je privoščil bojeviti Levstik na račun Jurčiča urednika. Levstik ni namreč brusil in ostril svoje jega peresa le pri kritičnem rešetanju Jurčičevih literarnih proizvodov, ampak je nepriznansljivo grajal Jurčičeve časnikarske prispevke ter urejevanje "Slovenskega Naroda." Na tem področju pa ni Jurčič poslušal Levstikove graje, ne da bi se bil zatekel k obrambi. Levce je prestrele nekaj značilnih, dramatičnih sličic.

V Ljubljani je živel tedaj mecej nadarjenih mladih mož. Temu krogu vedrih izobraženecv je bil duša urednik "Slovenskega Naroda" Josip Jurčič, ki je stanoval v Tavčarjevem hotelu "Evropa." Tukaj je tudi urejale svoj časnik. V tem zbirališču so ustanovili literarno zabavni klub, ki se je včasih polnočestevilo zapodil k "Avstrijskemu carju," kjer pa je imel prvo besedo Levstik. Včasih je pošteno oštel vse po vrsti. Jurčič je čutil srčno potrebo, prebiti vsak mesec vsaj nekaj večerov v Levstikovi družbi.

Levstik je bil včasih sladek ko med, včasih grenak ko pelin. Tedaj ni bilo dobro z njim čestniti. Slabo je bil pri njem zapisan zlasti "Slovenski Narod." Nekoč je očital Jurčiču, da je največji germanizator na Kranjskem:

"No, kdaj boš že jenjal s 'Slovenskim Narodom' germanizirati narod naš? Nemški misli, slovenski piše!"

Levstik je namreč vestno nabiral takšne germanizme po "Slovenskem Narodu" in z njimi zasul Jurčiča, ki je včasih potrpeljivo poslušal; včasih pa se pogumno postavil po robu grmečemu Levstiku:

"Kaj ti veš, kako se piše in ureja dnevnik, kateremu moraš biti večkrat sam urednik, sam pisatelj, sam korektor! Potem pa tehtaj in premišlji posamezne besede! Kako si pa urejeval tistega 'Napreja'? Po cele dolge dni si tičal v pisarni, da si s trudom skupal na teden po dve ubogi številki malega formata. Potem je bil list lahko dobro pisan! Na mojem mestu bi pa ti v enem tednu omagal ali bi pa ne pisal nič bolje, nego pišem jaz!" Jurčičev govor je bil nedvomno prepričljiv.

Podobno sta se spoprijela, ko so leta 1874 razsajale v Ljubljani osepnice. "Kozja bolezen" v "Slovenskem Narodu" je Levstika tako razburila, da je kar bruhalo iz njega ko iz nemirnega vulkana. Jurčiča je imenoval v navalu jeze "Marko Pohlin redivivus." In ko je Jurčič objavil v brzojavnem sporočilu "Slovenskega Naroda," da je podelil cesar grofu Andressyju "red zlate kožuho" (namesto red zlatega runa), se je usula v Permetovi gostilni ali v "narodnem hlevu" na Jurčiča grozna toča z bliskom in gromom. Razjarjenemu Levstiku je Jurčič užaljen vračal mlo za drago:

"E, kaj boš tako ropotal zaradi jedne besede, katero danes beremo, jutri že pozabimo. Saj si še ti, ki noč in dan tičiš v knjigah, ki imaš vsega Vuka v glavi in vsega Miklošiča v mazinici... zapel in tiskal dal pesem—nota bene pesem!—katero si imenoval 'Spiljoča deklica.' Spiljoča pa vendar jaz še nikoli nisem pisal!"

Levstik pa je opozarjal Jurčiča: "Paparlapa! Takrat sem bil še dijak; ti si pa urednik in pisar (Dalje na 3. strani)

Ob Tihem oceanu

Piše FRANK KERŽE

Kaj pomeni beseda: mehanizacija? Je to grška beseda in jo rabijo vsi narodi oziroma vsi jeziki. Pomeni pa to, da je nekaj prešlo na porabo strojev, bodisi delno ali celotno. Vse to se godi čisto potihoma in neslišno. Kar pripeljejo nekega dne truki razno mašinarijo, s katero pride nekaj ljudi, ki jim pravimo mehaniki. To so ljudje, ki izdelujejo, postavljajo ali popravljajo stroje. Ko je njih delo končano, pride v koverte na plačilni dan poseben listek, v katerem znanja lastnik, da mora odpušiti toliko in toliko ljudi, ker jih ne rabi več. Kar so oni delali, to opravljajo danes stroji—hitro, natančno in poceni.

To se godi vsak dan pri vsaki industriji. Kako vse to pride, se pozna posebno pri goveji živini, to se pravi: pri kravah, mleku, maslu, siru in pri drugih izdelkih. Kakor je znano, je Los Angeles County čisto poseben v tem, da se tukaj redi veliko goveje živine vse zastran mleka. Los Angeles County ima blizu sto tisoč krav, ki imajo tukaj čisto posebne pravice. V čem pa? V restrikciji. Spet tuja beseda, a je skoro nemogoče ogniti se je.

Beseda restrikcija pomeni omejenost v enem ali drugem oziru. Tukaj jo hočemo rabiti pri lotih. Beseda je angleška, kajne, a tako vdomačena med nami in rabljena vsak dan, da bi me ljudje kar gledali, če bi jo skušal posloveniti z besedo: stavbišče. Pri lotih so zmajir gotove restrikcije. Med te spada gotova površina lota, nadalje, koliko se ga sme ali more zadržati. Kakšno poslopje bo zgrajeno. Ali je za privatno rezidenco ali večdružinsko hišo. Ali je za trgovino ali lahko industrijo.

Kadar pridete v Kalifornijo in začnete kupovati lota, morate vedeti malo več o teh restrikcijah, kakor je v navadi drugod. Tukaj so vsi loti porazdeljeni. Eni so za rezidenco—to je izključno za porabo človeškega stanovanja. Drugi so za lahko kmetijstvo. Na takem lotu more človek rediti eno kravo, enega konja, nekaj kokošij—bolj za domačo porabo. Eni rede tudi zajce in koze, kar pa ni dovoljeno v vsakem kraju. Koz ne marajo.

Tretji loti so za lahko industrijo. Tam najdemo nekaj rokodelcev ali obrtnikov, ki navadno nekaj popravljajo, brusijo ali delajo kaj podobnega. Eni imajo samo napis: "Know how"—kar bi se reklo: vem kako. Kakor ljudje, imajo tudi živali svoje pravice na teh lotih. Najbolj posebna in zanimiva je pravica ali restrikcija lota za—živino. Takega lota ne moreš porabiti za nobeno stvar, razven za to, za kar je namenjen.

V Los Angeles County imamo toliko krav, da namolžemo vsak dan po dva milijona 380 tisoč kvartov mleka. Bili so časi, ko je bilo na stotine delavcev v ti stroki—pravim: bilo je—a danes ni več. Vzrok? Mehanizacija. Začela se je v mlekarstvu med drugo svetovno vojno, katere je rabila toliko vojaštva, da je povsod primanjlovalo ljudi. So delali, ki se jih lahko odloži ali denekam, da so izpiti. Ampak ne mlekarstva. V ti industriji je treba biti točen do minute. Živali so tako navajene in kdor ne išče trublja, naj se kar drži tega. Dela se pa s stroji pri mlekarji tako: najprej moraš imeti stroj za molžo. Ta stroj je delan iz takega materiala, da vidi vanj. Stroj je narejen tako, da se ga dene pod živino na vime, koder pri mejo vsak sesalec. To je izdelano iz gumija in dela na principu vakuuma. S to besedo zaznamujemo praznoto, da ni niti zraka notri.

Stroj dela torej na tem principu in dobiva mleko iz vimena, dokler ga je kaj. Mleko teče samo v male posode, od tam pa po gumijastih ceveh v veliko poso-

do iz stekla. Od tam gre mleko naprej v mrzel prostor. Ta je napravljen iz jekla, ki nikdar ne zarjavi. Mleko se naglo shladi, potem pasteurizira in pripravi, da gre v steklenice ali v truke, da ga peljejo kam drugam.

Pri mleku se pazi predvsem na to, da je vse čisto in sanitarno. Predno se začne molsti, omijejo vsako kravo, in sicer tako, da brizgajo vodo, ki ima 60 procentov pritiska. Kar je mleko določeno, da pride v steklenice, se vse samo polni, umika in maši tako, da človeška roka nikdar ne pride v dotik z mlekom. Molzejo navadno dvakrat na dan. In pred vsako molzbo je treba odviti vse dele molznega stroja in jih dobro omiti. Predno se morejo rabiti zopet za mleko. Tako vidimo, da gre vse na stroje, kar je bilo včasih kar se da ročno delo.

Kalifornija ima zdaj tako posebnost, da ima podnebje, ki je večno lepo. Živali torej ne rabijo nobenih hlevov. Kar zunaj so na lotih dan in noč, v lepem vremenu in grdem, kolikor je namreč sploh grdega. Mogoče je trikrat, štirikrat ali petkrat del v takozvanih zimskih mesecih—od začetka decembra pa do aprila. Razume se, da nimajo krave nikake strehe nad sabo, nikake marele—kadar je sonce, so pač vse v soncu, kadar je dež, pa so pet v dežju. Včasih so morali krmiti živino tako, da so šli ob plotu z vozom ter odkladali seno.

Veste, da se živino krmi, je treba paziti, da žival ne pokvari svoje lastne hrane. V ta namen je pri eni strani ali pri dveh plotov tako napravljen, da so kolčki, v podobni črke "V." Tam vtakne žival svojo glavo in do seže vso hrano, ki je potrebna. Kadar se naje, spravi glavo ven in—kaj naj rečem.

Da gre svojo pot ali da stoji svojo pot—oboje ima v omejenih meri na izbero. Danes imajo vse mehanizirano. Seno gre kar samo, ob jaslih in pušča sproti, da je za vsako žival zadosti. Enako tudi druga hrana, posebno mešano žito, katerega dobe živali vsak dan, da boljše molzejo.

Živina je v Kaliforniji izredno zdrava, ker je takorekoč večno v soncu. Na vsakem lotu je vsaj pri eni strani dovolj stržin, da je vse suho in primeroma gorko. Živali pridejo iz vsega lota do teh stržin in ležejo drugje poleg druge. Kakor je videti, vlada najlepša sloga med njimi. Tako ostane vsak preprič ali bolj lepo ohranjen za—človeka. Med vsem stvarstvom najdemo edino ne le človeka, ki se krega, pretepa, kolje in mori. Če spada stran tega med najvišje bitje na naši zemlji, bi ne vedel povedati.

Tako je v naši Kaliforniji vsaj kar se tiče mleka in mlečnih izdelkov, vse mehanizirano, da rabijo le po par ljudi pri vsaki kravarni. Povem vam še eno in ta je, da je mleko v Kaliforniji veliko boljše, kakor mleko po drugih krajih naše Amerike, koder morajo držati vsaj v zimskem času živino v hlevih.

Nastane vprašanje, kakšne dobičke pijaša mlekarja v Kaliforniji? To so pa skrivnostni, do katerih pride težko še celo davečni eksekutor. Zato so taka podjetja, kakor je živina ali kokoši tako vabljiva, ker se tako težko dokaže kak profit. Rekel bi pa tako, da mlekarja nosi jako dobro. Od slednjega mlekarja slišim, da je začel s par kravami, danes so pa mlekarji med nami, ki premorejo do 15 tisoč govej živine. Je pa to poklic, v katerem se niso še živeli naši ljudje. Vse sorte narode najdemo med mlekarji, samo nobenega našega človeka nisem še našel. Sicer delajo eni v mlekariji, ampak ne, da bi bili gospodarji.

Mlečna industrija je torej dobra mehanizirana. Mleka se nikdar ne dotakne človeška roka, do njega ne pride nobena (Dalje na 3. strani)

HENRY BORDEAUX

SRCE IN KRI

ROMAN

(Nadaljevanje)

II.

Otožna pesem o Lizi z belim šalom

Bivši semeniški gojenec me je obiskal ne samo, da mi sporoči očetovo smrt, ampak me je tudi hotel vprašati za svet, koliko odgovornosti ima turist.

Ta turist je bil Anglež Richard Murzon in je Tomaža Gallice najel za vrsto vzponov v Maurienin in Tarentaisi. Srečno sta opravila nekaj plezalnih tur, potem pa je predlagal še Arveške pečine. "Katero?" je vprašal Tomaž. "Coolidgeovo," mu je odvrnil Anglež, ponosen na vzpono nekdanjega oxfordskega učenjaka in strastnega ljubitelja gor. Vrh, ki ga je prvi pot preplezal duhovnik Coolidge v spremstvu vodnikov Alinerov, očeta in sina, je bila Južna peč, eden najtežjih alpskih vzponov. Hudi prehod s počjo v navpični steni prekaša najhuže težave v Meiji.

Tomaž Gallice se je nekoliko upiral zaradi vremena; nedavno je zapadel sneg, zato bi bolj kazalo čakati na mesec avgust. Turist pa je bil ponosen človek in ni maral nič odlašati. Ta razgovor se je vršil v St. Jean d'Arves, kjer sta prenočila in se nato odpravila v dolino Lombard.

Bile so priče, ki bi njun razgovor lahko potrdile, če bi bilo potrebno. Vodnik svoje pomoči seveda ni smel odreči. Stvar je bila pa vendarle koščljiva. Angleževa krivda bi se le težko dala dognati.

Začel sem se pogajati z dediči sira Richarda Murzona. Vse pa se je zelo zavleklo, ker so se vračali iz Indije. Pokazali so se

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

FOOD SHOP — Self-Service — Modern equipment. Low overhead and good net with 5 living rooms. \$4,500.

Prospect 6-3792

DOMESTIC HELP

GENERAL HOUSEWORK — Light cooking. Help with children. Own room and bath. Some travel. Good pay. Call collect.

Kenilworth 865

WANTED TO RENT

2 EMPLOYED Adults — Want 5 room apartment, St. Gertrude's or St. Ignatius parish. 1st or 2nd floor.

Rogers Park 4-4727 or Edgewater 4-8764 evenings

RESPONSIBLE Adults, 3 children, need 3 bedroom, 5-6 room unfurnished apartment, N.W. Moderate rental.

Call CORNELIA 7-3264 evenings

REAL ESTATE

By Owner — **1½ STORY BRICK BUILDING** — 4 rooms each, 2 automatic oil boilers. Good income. Shown by appointment only at 3804 W. 59th Place.

GARDEN 4-0418

LOMBARD — 7 room brick, knotty pine bedroom and den up, carpeted living and dining room, tile kitchen, and bath, 2 bedrooms down; gas hot water heat; screened porch; heated garage; \$24,700.

Lombard 847-W

tem večji razmah dobiva domišljija Mauriennce. Tudi tu na teh skopih tleh so vzvetele pravljice, a na kakšni plodni prsti resnice? Prav te skalne razvaline, ostanki gorske stene, ki so jo v grapo zrušile vode in taleči se snegovi, pa zdaj zapirajo desni breg Arca, so po izročilu baje pokrile mesto, podobno Sodomi ali Gomori, postalo je žrtev božje jeze, kakor so to zdaj ti prokleti kraji.

Bilo je saracensko mesto po imenu Fandan, tako razkošno in bogato, da so prebivalci meso rezali z zlatimi noži in se na trgu igrali z zlatimi žogami, pa tudi tako pokvarjeno, da je skozi dolino smrdele Azija. Nekega dne je v mesto prišel ubožec, pa so ga izpred vsakih vrat odgnali s kletvinami. V Fandanu niso poznali usmiljenja do revežev. Ali niso v vodo vrgli svetega Landryja, ki je prišel čez Alpe, da bi jih spreobrnil? Na neki skali še zdaj lahko vidiš sled njegove pete. Samo neka stara, osamljena ženica je prosjaka sprejela pod streho. Pa niti kostanja ni imela, da bi ga položila predenj. "Pojdi k reki in naberi kamenja, pa ga boš vrgla v kotel," ji je rekel. Storila je tako in kamni so se spremenili v okusne krompirje. Med obedom sta zaslišala strašen hrušč in trušč. Gore so padale na Fandan. A skalni plaz se je ustavil prav pred kočo uboge starke; in ta koča je postala prva hiša Ecota.

Ne morem si predstavljati, da bi v tej skalni puščavi, dva tisoč metrov nad morjem, kdaj stalo mesto. Veselijo pa me take zgodbe, ki so jih kmetje izmislili, da si predložijo višek bogastva: zlate nože in zlate žoge, razkošje v jedi in igri. Saraceni so nekoč v teh krajih imeli železne rudnike; celo nek ledenik so potlakali v ta svoj namen. Železo pa se je sčasom spremenilo v zlato.

Po starem mostu nad Arcom, penecim se v beli brzici, še malo vzpona po naravnem kamnitem tlaku, mimo majhne razpadajoče kapele Matere usmiljenja in že sem v Ecotu. Če naselje gledaš od spodaj z brega hudournika, se ti dozdeva kakor nizka in prostrana utrdba, njeno obzidje pa so ledeniške groblje. Sivo barvo poživljajo rumenkasti mah in penjavke. Nehote se spomniš na orije gnezdo ali pa na groblje s sovami. Od blizu pa se ti pokaže gola beda. Kakor v Bessansu in v Bonnevalu so tudi tukaj hiše hkrati hlevi in stanovanja. Živina in ljudje se skupaj grejejo, da se ubranijo mrazu, kajti zime so zelo hude. Samo pet ali šest hiš je še naseljenih. Preštejem jih lahko po dimu, ki se vije nad položnimi strehami.

Približal sem se eni izmed njih, zaslišal petje in se prese-nečen ustavil za vrati. Skoz odprto okno prihaja do mene ljubavna pesem škrjanček poje; njen napev je pri nas dobro znan, le besede so v narečju. Pevec ima čist in jasen glas, kakor da bi pela dekleta in se kosala z mrmranjem studentev. Glas spremlja glasbilo, ki mu v teh krajih pravijo harmonika.

Imel sem ljubico,
oj drij, hojladra.

Imel sem ljubico.

Samo šest lepih mesecev,
samo pol leta kratkega,
Ojoj!

Res ni bila grofinja,
bogata in bledečna.

Imela ni cekinov,
kot purgarca petična.

Bila je samo Lizika,
deklič z belim šalom.

Bila je rožni šopek,
od las do bosih nog,

z očmi so jo požirali
gospodje naokrog.

Nje usta: sladka jagoda,
nihče je še okusil ni,

kot ogelčka žareča dva
imela je oči.

Bila mi je nevesta,
za ženina me izbrala.

A kaj! Babše nezvesto
obljubo v nič je dala.

O Jaka, Jaka ubogi,
tvoj up je šel po vodi.

Ko sneg na spomladanje dni,
topi se ji ljubezen.

Da bi na vratek dala si
ovratnik bel in vezen,

z gospodom mestnim je odšla,
ki bil je "drag" in nežen.

Zdaj kar naprej, iz dneva v
dan,
oči solze mi točijo.

Oh ti nezvesta ljubica,
boli srce me ranjeno.

Boli in stoka za teboj,
ti Liza z belim šalom.

Ooo... prejoj!...

Pristno savojški je ta zadnji samoglasnik, ki se menda posmehuje žalosti zaljubljenca, kakor da ne bi bile neveselosti delež vseh ljudi in kakor da bi bile ljubezenske muke kdo ve kako važne, ko je vendar kruh tako v trdih rokah!

Mislil sem si: Mihael Gallice je torej pozabil na semenišče, na latinščino, na mašo in celo na smrt svojega očeta, čeprav tega še ni dolgo. Čedno prepeva in najbrž zraven misli na kako lepo dekle v Bessansu ali Bonnevalu. Predvsem pa zelo dobro igra harmoniko. Fant je kakor rojen za glasbo.

(Dalje prihodnjič)

"No man ever stands so
straight as when he
stoops to help a boy"

1904 1954

50th ANNIVERSARY
BIG BROTHER MOVEMENT

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

IVanhoe 1-9382

Znanstvenike zanima planet Mars

Mars in Venera sta edina dva planeta našega sončja, ki bi po mnenju znanstvenikov mogla vzdrževati življenje vsaj nekoliko podobno življenju na naši Zemlji. Poleg tega sta nam tudi precej "bližnja" sosedja v izražanju zvezdoznancev. Planet Venera, ki bi mogel imeti približno take pogoje za življenje kot jih ima naša Zemlja, je nemogoče "pobližje" opazovati in fotografirati, ker je vedno obdan z nekako meglo, da najboljši instrumenti ne morejo "videti" površja planeta.

Planet Mars nudi boljše pogoje za opazovanja, vsaj od časa do časa. Na svojem potovanju okoli Sonca se v določenih časih tudi precej približa naši Zemlji. Letos, na primer, se nam bo približal na daljavo 40 milijonov milj, leta 1956 pa celo na okrog 35 milijonov milj. To je po razdaljah vseмирskega značaja že kar bližnje sosedstvo.

Zato bo planet Mars v tem času bolj intenzivno opazovan in fotografiran z raznih točk sveta kot kdaj prej. National Geographic Society v Washingtonu in Lowell Observatory v Arizoni sta že poslala skupino zvezdoslocev v Bloemfontein v Afriki za opazovanje in fotografiranje Marsa. Znanstveniki se bodo posluževali 27-palčnega teleskopa. Poleg tega je bil lani organiziran mednarodni odbor znanstvenikov za študiranje Marsa, ki bodo opazovali naš sosedni planet iz vseh kontinentov. To z najbolj primernih točk in z najboljšimi aparati. Znanstveniki si bodo ugotovite seveda medsebojno izmenjavali.

Leta 1877 je neki italijanski zvezdoslovec opazil na Marsu neke vzporedne črte, ki so se vleklo od obeh tečajev planeta proti ravniku, in je te črte imenoval kanale. Iz tega so se rodila ugibanja, da na Marsu živijo in-

teligentna bitja, ki po umetnih kanalih napeljujejo vodo od tečajev za namaknje osrednjega ozemlja. Oba tečaja Marsa imata beli kapi, ki se v poletju ene ali druge poble krčita. To bi nekako odgovarjalo našim zemeljskim tečajem, katera pokriva led in sneg. Vse dosedanje fotografije pa niso ugotovile točnosti takih domnevanj. Morda bodo nova opazovanja in fotografiranja pokazala kaj bolj določnega.

Resni znanstveniki za sedaj samo sodijo, da na Marsu uspeva neke nižje vrste rastlinstvo, morda slično našim lišajem, ki izmenoma prenesejo hud mraz in hudo vročino; to sklepajo iz dejstva, da Marsove pokrajine v njegovi spomladni sezoni ozele-nijo, pozimi pa kažejo rdečo barvo.

Na splošno ugibajo znanstveniki, da so na Marsu razlike med mrazom in vročino prevelike, da ima premalo vode in preredit zrak, da bi tam moglo uspevati rastlinstvo in živalstvo in ljudem podobna bitja kot na Zemlji. Seveda ni nemogoče, da se ne bi mogla živa bitja na kakšnem drugem planetu prilagoditi drugačnim razmeram kot jih poznamo na Zemlji.

Kaj bodo znanstveniki s svojimi najnovejšimi opazovanji in fotografiranjimi ugotovili na Marsu, nihče ne ve. Zanimalo pa bo

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
Utah 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
17902 Nottingham Road
IVanhoe 1-3360

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
Diamond 1-8029
11101 Revere Avenue

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik

nahaja na St. Clair Ave. 10 East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tel. naselbini prakticalno in se iz-sello, dočim se dr. Zupnik se vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določeneza doskova.

Dr. J. V. ZUPNIK

8131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. ENdicott 1-5013

Njegov naslov je vogal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street. Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.

Dr. J. V. ZUPNIK

After thirteen years—

more people hold them!

more people earn more with them!

and millions are buying them every month!

UNITED STATES SAVINGS BONDS

Just thirteen years ago this month U. S. Savings Bonds were offered to all of us. They gave us all a way to help in the winning of the War as we worked at our jobs. But, today, we can see them as another kind of blessing.

Thousands of us have new homes because of Bonds, and new cars, and a start in businesses of our own. We have been able to send sons and daughters to school, to buy new farm equipment for greater crop production.

Today, more U. S. Savings Bonds are in our hands than ever before. Thirty-seven billion dollars worth of them!

Last year we bought 22% more Bonds than the year before—set a seven-year sales record. And we are holding those Bonds for maximum return—three-fourths of all matured E Bonds are still being held at interest by their original owners!

You, too, can have Bond security—try the easy Payroll Savings Plan

You may save any sum you wish—a couple of dollars a payday or as much as you can spare. You never miss the money because it's saved for you—before you even get your check. And when enough has accumulated, it's automatically invested in a U. S. Series E Savings Bond, in your name, and the Bond is turned over to you. Then your savings really go to work—earning you an average 3% interest, compounded semiannually, when the Bonds are held to maturity! Building greater security every day!

The Savings Bond Habit Brings Happy Returns—Buy more in '54!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST